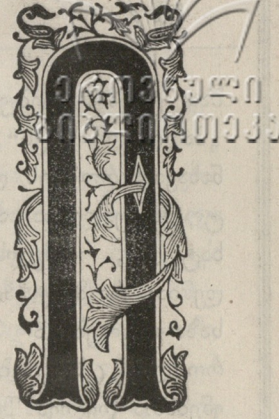




მეცრე



საუკველ-კვირაო ლიტერატურული და მხატვრობითი გაზეთი.

მ თებერვალს

გ ა მ ო ო ო ო ო ო

№ 6

კ ვ ი რ ა ო ბ ი თ

1886 წელსა.

ფასი „თეატრი“-ს წლით სუთი (5) მანეთი, ნახევარ წლით სჲმი (3) მანეთი, სხვა ვადით ხელის მოწერა არ მიიღება. ცალკე ნომერი „თეატრი“-ს ღირს სჲმი შაური. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში „თეატრი“-ს რედაქციაში და ქუთაისში მმ. ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ. Въ редакцію „Театръ“.

ამ ნომერთან ხელის-მომწერლებს ეგზავნებათ თავ. გიორგი ერისთავის სურათი.

საუკველ-კვირაო ლიტერატურული და მხატვრობითი გაზეთი

„თეატრი“

მიიღება ხელის მოწერა 1886 წლისათვის

(წელიწადი მერე)

პროგრამა და სიერცე გაზეთი, „თეატრი“-სა იგივე ღირებულება, რაც 1885 წ. იყო.

„თეატრი“ გამოვა კვირაში ერთხელ, კვირაობით

ფასი „თეატრი“-სა: წლით რეგულარულ ქაღალტის, აგრეთვე გარეშე ხელის მოწერთათვის ღირს სუთი (5) მანეთი, ნახევარის წლით—სჲმი (3) მანეთი. სხვა ვადით ხელის მოწერა არ მიიღება.

მომავალ 1886 წლიდან აბაკი წამართალი დამაუკიდებელ მოწვევას მიიღებს. ხელის მოწერა მიიღება „თეატრი“-ს რედაქციაში; ადრესი: Тифлисъ. Въ редакцію „Театръ“.

ქართული თეატრი
კვირას, 9 თებერვალს

ბ ე ნ ე ქ ი ს ი

მ. ს. ალექსეევ-მესხივიძისა

ქართული დრამატული დასისაგან წარმოდგენილი იქნება:

I

დამნაშავეს ოჯახი

ღრამა 5-ს მოქმედ. თხზ. ჯიოკომეტისა თარგ.

II. ჯაჯანაშვილისა.

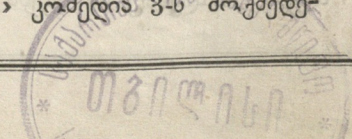
ავღაბრის დიოგენი

მოღვეილი 1-ს მოქმედებად ვად. პ. ნახიძისა.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია
დასაწყისი 8 საათზედ

ქართული თეატრი

ქვირას 2-ს თებერვალს ქართულმა დასმა წარმოადგინა «პარიჟელი ბიჭი» კომედია 2-ს მოქმედებად, ვადმოთ. ჯორჯაძისა და დ. მრისთავისაგან და «სადავო მფლობელობა» კომედია 3-ს მოქმედ-



ბათ გადმოკეთებული დ. მრისთავისაგან კომედიას „პარიეტლს ბიქს“, რომ თვალი გადავავლოთ, დავინახავთ, რომ ის დედა აზრი, რომლის ჩვენებაც ავტორს უნდოდა საერთო კაცობრიული მოვლენაა დახატული, რომელსაც არც ერთი ეროვნება ვერ ასცდენია; რომელ ხალხოსნობას აიღებთ, რომ იმისთანა საზოგადოება არ იპოვნოთ როგორათაც ამეღვია, რომლის ცხოვრების უმთავრეს საგანს გარყვნილი ვნებათა ღელვა შეადგენს და ყოველივე თავის კაცობრიულს ღირსებას ამ საგანსა სწირავს; იმის სიტკბოების მსხვერპლი ხდებიან ვინ იცის რამდენი დაბალი წოდების ოჯახობა, რომელთაც ცხოვრებაში ყველაფერი იმედი დაუკარგავთ, გარდა სვინიდისის და პატიოსნებისა, რომლის იმედიც ასაზრდოვებს იმათ მომავალის არსებობისათვის. ავტორი ამ კომედიის საშუალებით ჩვენ გვაცნობს ორს სხვა-და-სხვა წოდების საზოგადოებას, რომელთაც არავითარი დამოკიდებულება არ აქვთ ერთმანეთთან. მსე იგი. არისტოკრატიულს და დემოკრატიულს საზოგადოებას, თუმც შემთხვევით ამათ შორის იბადება ნათესაური კავშირი, მაგრამ ჩვენის აზრით აქ ავტორი სინამდვილეს შორდება, რადგანაც ის კაცი, როგორც ამეღვია, რომელსაც ძვალსა და რბილში აქვს გამოჯდარი ეს გარყვნილი გრძობა აგრე მალე ვერ მოიტყინებდა უწინდებურს მიმართულებას, რომელიც მამას უცხადებს, რომ დამნაშავე ვარ და ეხლა სრულიად გამოვიცვალეო, ამეღვი ეკუთვნის არისტოკრატიულს საზოგადოებას და როგორც ყველა იმის მწვერთ მაგვარ მიმართულების ცხოვრების კანონზეა აღზრდილი და იმის ცხოვრების გამოცვლა, გადახალისება აღარას გზით აღარ შეიძლება. როგორც ანდაზა ამბობს: „მუზიანს საფლავის მეტი ვერა გაასწორებს რაო“. მაგრამ ბ. ავტორი კი ორის სიტყვით ვარყენილს კაცს, პატიოსან კაცათა ხდის. რაიცა შოზეფს შეეხება ამ ცოცხალს და ნამდვილს ტიპს, ამ გვარ ყმაწვილ კაცებს თქვენ უმეტეს ნაწილათ მეროპაში შეხედებით, რომელნიც სხვა-და-სხვა ქარხნებში და ზავოდებში მუშაობენ; შოზეფი მანამ ჭკუაზედ მოვიდოდეს და თავის შინაგანს გარემოებას და მომავალს გაიგებდეს, მანამ იმისთვის სულ ერთია თუნდ დედა-მიწა გადაბრუნდეს, მაგრამ, როდესაც ხედავს, რომ იმას თავზედ აწევს მშობლიური მოვალეობა, რომელიც უნდა გაუძღვეს თავის ოჯახს წინ და არჩინოს, მაშინ ხელსა ჰკიდებს და სწორეთ, რომ საქმეც რიგიანათ მოჰყავს და თავის ცელქობა საშუალებას აძლევს თავის და გააბედნიეროს და ისეცა ხდება. როდესაც ის იგებს ამეღვის ბიწიერებას, მხო-

ლოდ მაშინ ფიქრდება და იღვიძებს, რომელიც თავის წარსულს ანცობას და ცელქობას თვითონვე დასცინის. მს ტიპი მეტად ნათლად და რეალურათ არის დახატული, რომელსაც მშვენიერი სცენიკური ხელოვნება ავეირგვინებს, ყველა ამას, რომ ზედ დაუმატოთ მ. საფაროვი-აბაშიძის ხელოვნური თამაშობა, ერთი სიტყვით სრულს ჰარმონიას წარმოადგენს, რომლის ცქერითაც მაქცერალი ვერას გზით გულს ვერ ისრულებს.

ღენერალი მარენი (ა. მოხევე) იმ ტიფთაგანია, რომელსაც თავის წუთისოფელი მოუქამია და მხოლოდ კუნძივით და გორავობს თავის საეარძელზედ, თუმც კიდევ დაჩენია კეთილის ნაპერწკალი, რომელსაც პატარა შოზეფთან იჩენს და იმისი უბედური მდგომარეობა სიბრაღულს აგრძნობინებს და ღვიძლს შეიღოს სახლიდგანა სდევნის, მაგრამ ა. მოხევემ რიგიანათ ვერ გვიჩვენა ის კრიტიკული მდგომარეობა ღენარლისა, რომელშიაც ის არის, ესეიგი, ერთსა და იმავე დროს ორი კითხვა იცეავს ამ პირს, სიბრაღილი გაუპატიურებული ქალისა და შეიღის სიყვარული, რომელზედაც უარის ყოფას აპირობს; ამ ორი გრძნობის ბეჭედი სრულიად არ ესო ბ. მსახიობს მაგრამ უნდა შევნიშნოთ, რომ ა. მოხევე ამ გვარ მოხუცებულების როლებს უფრო განსხვავებით კარგა თამაშობს და ურიგო არ იქნება თავი დაანებოს მოარშიყე კაცების როლის თამაშობას, რადგანაც სრული სისუსტე ეტყობა და არ უხდება იმის გარეგანს შეხედულობას.

ბრ შეგვიძლიან არ მოვავგონოთ ქ. ანდრონიკაშვილისას ორი გარემოება, რომელიც სენათ გარდაეკვა: თუ ერთი ტირილი დაიწყო ბოლო აღარ აქვს და როგორათაც გაპირვეულებული მგლოვიარე ისე სტირის. ან კიდევ ის თუ სუფლიორმა ბუტკიდგან არ დაუძახა არ იცის როდის უნდა გავიდეს და ან საით, საკურველია ღმერთმანი, არ ვიცი რაზედა ფიქრობენ, იმ დროს როდესაც სცენაზედ თამაშობენ?..

ნ. საბუეღმა რიგიანათ ითამაშა მოხუცი ბიწოს როლი, რომელსაც ისე ეშინიან ქოზეფისა, როგორათაც ჰერკულესისა, მაგრამ მინცა და მინც ნამდვილი ტიპია ამ კომედიაში და სინამდვილეს მოკლებული არ არის.

მეორე წარმოადგინეს «სადავო მფლობელობა». სწორე გითხრათ ეს ვერაფერი საქციელია ქართული ტრუპისაგან, არ ვიცი როლების სწავლა ეხარებათ, თუ რა არის, რომ ორჯელ და სამჯერა სდგამენ ამ გვარ პიესებს, რომელ ღირსებას ხედავენ ამ ბედრანგს პიესაში რომ მალი-მალ იმის აფიშებს გამოჰ-

კიდებენ. მართლაც რას წარმოადგენს ეს პიესა, ან რა აზრია გაყვანილი. ის რის ჩვენებაც ავტორს თავის გადმომკეთებლით უნდათ — სამი ათასჯერ არის გამომცხვარი. სწორე გითხრათ გააჭირა საქმე ამ სიყვარულზედ ლაპარაკმა; საითაც არ შეიხედავ ამთვიური მოღის და სიყვარულის ისრით არის დაკოდლილი. თვითონ პიესაც სცენიკურს ხელოვნებას სრულიად მოკლებულია და მეტად ზანტი ტიპებია დახატული, გარდა ნინოსი (საფაროვი-აბაშიძისა) და ზორიკანიძისა (მ. აბაშიძე) რომელნიც აცოცხლებენ სცენას, მხოლო რაიცა დანარჩენებს შეეხება სრულიად სინამდვილეს მოკლებულნი არიან.

ურიგო არ იქნება ჩვენმა ტრუპამ მაგვარი პიესები არხივში გარდასცეს, რომ არხივარიუსმა მომავალთ გააცნოს ჩვენი აწმყო ლატაკი დრამატიული თხზულებანი. რაიცა კომედიაში მოთამაშეთ შეეხება ყველამ სენიდიანიანთ შეასრულა თავის როლები, განსაკუთრებით საფაროვი-აბაშიძისამ, მ. აბაშიძემ და ა. მოხევემ. მაგრამ რა ქნას კარგმა მონარდემან, თუ დროს შაში არ მოუა. სწორეთ ასეა ამ პიესის და მსახიობთა საქმე.

ი. ჭავჭავაძე.

სომხური თეატრი

თბილისის საზოგადოებას ეწვია, სომხის გამოჩენილი არტისტი ბ. ადამიანცი, რომელმაც სამზაბათს პირველი წარმოდგენა გამართა და ა. ლიუმას დრამა «ძინი» ითამაშა. თუმცა ანდაზათ არის ნათქვამი «როგორცა ჰქუხს ისე არა წვიმსო», მაგრამ ბ. ადამიანმა დაამტკიცა რომ ქუხილს თავისავე შესაფერი ავდარი მოსდევს, ისეთი ხელოვნება და ნიჭი გამოიჩინა ამ საღამოს, რომ არც ერთს რუსეთის გამოჩენილს არტისტს თავს არ მოუხრის და უეჭველია უპირველესობის დაფნის გვირგვინს ბ. ადამიანცი დაიმსახურებს. ისე ნათლად და რეალურათ დახატა გენიოსი არტისტი ძინის ხასიათი, რომ კაცი იოტის ოდენა ეკვს ვერ შეიტანდა იმის თამაშობაში. რომელ თეატრალურს ხელოვნების კანონს აიღებთ, რომ იმან არ დაიცვა? — ნაზი მელოდირი ხმა, კანონიერი დიქცია, გრაციოზნული ექსტიკულიაცია და ყოველივე ამას რომ იმის მშვენიერი გარეგანი შეხედულება დაუმატოთ, ერთი სიტყვით ყოველივე ესენი მშვენიერს და ნეტარ ჰარმონიას წარმოადგენდა, რომლის

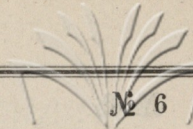
ცქერით და სმენით პუბლიკა ცქერის წყურვილს ვერ იკლავდა.

ბ. ადამიანცი ისე შეუსწავლია თეატრალური ხელოვნება, რომ სრულს უწინარესობამდის მისულა და შეგვიძლიან დაუყოყმებრივ ესთქვათ, რომ ეს არის სკოლა, სადაც შეუძლიანთ ხელოვნების მოყვარვით იმისაგან შეისწავლონ. ბ. ადამიანცის თამაშობის დროს მაქცერალს სრულიად ავიწყდება თავის თავი და იმ პირის მდგომარეობით იქვალება, რომელსაც ის თამაშობს და სული ჩვეულებისამებრ მდგომარეობაზედ უფრო მალდება და რაღაცა ზეციურის ჰარმონიის მელოდირებში დასცურავს, რომლის გრძობა თავის დღეში არ მოგეწყინება. მხოლო რაიცა დანარჩენ არტისტებს შეეხება, არას ვიტყვით, რადგანაც მხოლოდ უშლიდენ ბ. ადამიანცის თამაშობას, თორემ შევლით კი არას შეველოდნენ. არ შეგვიძლიან არ მოვავანოთ ქალ. არტისტებს, სად უნახავთ გრაფინია ძინის კაბით ჩაცმული? ამ წარმოდგენაზედ თეატრი საესე არ იყო და სწორე გითხრათ ეს ვერაფერი საქციელია სომეხი საზოგადოებისაგან! ნუ თუ ცნობ მოყვარეობაც არის არ აღეძრათ, ენახათ თავიანთი ნიჭიერი არტისტი, მითუფრო, რომ მოკლე ხნით აპირობს თბილისში დარჩენას.

თ. გიორგი მრისთავის სურათზედ.

თ. გ. მრისთავი დაიბადა 1811 წელს. მამა მისი, ლავით, მართლის მეტატანე იყო, უფროსი წილობა ძნის მრისთავიანთ ოჯახისა, რომელიც უწინდელს დროში იქნებოდა საერისთავოს გამგეთ. ეს ნიჭიერი მგოსანი იმ დროების ეპოქაში დაიბადა, როდესაც სრულიად მიმქრალი იყო ქართული ლიტერატურა და საზოგადოება დაშორებული იყო გონებითი განვითარებას. აი, ამ აოხრებულს სალიტერატურო ასპარეზზედ გამოვიდა ნიჭიერი მგოსანი მარტო-მარტო და დაიწყო ხალხის უმცირებასთან ბრძოლა; იმა დრომდე, ვიდრემდის მტლათ არ დადო თავის მსოფლიური ცნობრება საზოგადო ხალხის ბედნიერებას.

ღიან, სენიდიანიანთ იშრომა თავის ასპარეზზედ და კიდევ დაატყო თავის ნიშანი, რომელსაც არასოდეს არ დაივიწყებს ქართველი საზოგადოება; რამდონი მოღვაწეობა მოუწდებოდა განსვენებულს მგოსანს მთელი საქართველოს საზოგადოების და თვითთულის პირის გაცნობა, რომელნიც ისე ნათლად და რეალურათ აქვს დახატული თავის დრამა-



ტიულს თხზულებაში. იმან სრულიად ნათლად გაიცნო თავის თანამედროვე მემამულეთ მდგომარეობა, ხასიათი, ნაკლუვანება და მიმართულება. სწორეთ რომ დიდი ნაბიჯია და მხოლოდ ბუნებისგან უხვით დაჯილდოვებულთ მწერალთ შეუძლიან ამ მაღალ განვითარებულს წერტილამდის მისვლა. მხოლოდ დიდს მწერალს შეუძლიან ადამიანის გულის გახსნა, რომლის სულის სიღრმეებიდგანაც იმის შინაგანს და გარეგანს, სულის და ხორცის მდგომარეობასა ვითხულობთ, როგორც ერთი მეცნიერი ამბობს: „УЗНАТЬ ЧЕЛОВЕКА ЭТО ВСЕ РАВНО, ЧТО ВЪ ЖИЗНИ СДѢЛАТЬ ОДИНЪ ГИГАНТСКІЙ ШАГЪ.“

ამის გარდა თ. ბ. ქრისტაფეა ისეთი ძველი დასტოვა, რომ სრულიად საკმარისია, საზოგადოებამ ის აღიღოს და პატივი სცენ უკუნისამდე. ამან დაარსა თეატრი, ეს დიდი და მაღალ მნიშვნელოვანი ადგილი, სადაც კაცი ასწორებს თავის ზნეს და ცუდ მიდრეკილებას; პირველად იმან მოჰკიდა ხელი ამ საქმეს და აღადგინა კიდევ, რომლის წყალობითაც დღესაც ესარგებლობთ და ბევრი დრამატიული მწერალიც დაგვიბადა, როგორათაც თვითონ განსვენებულის შეიღია ავტორი დრამ. „სამშობლოსი“ და სხვა კიდევ ბევრი.

იმის ნიჭიერს კალამს შემდეგი დრამატიული თხზულებანი ეკუთვნიან; შემდეგი კომედიები: „ბაყრა“, „ძუნწი“, „შინი მაჩინის ქული“, „თილისმის ხანი“, „შვარ-ყვარე ათაბაგი“ დრამა და „თევზის კანტორა“ სურათები. შევლა ეს კომედიები მეტად ხელოვნურათ და რეალურათ არიან დაწერილნი, რომელნიც სხვადასხვა ხასიათის სფერის საზოგადოებას გვაცნობებენ.

თ. ბიორგი ქრისტაფე გარდაიცვალა ქ. ბორს, 9 სექტემბერს, 1864 წ. და დასაფლავებული არის სოფ. იკორთს.



ფელტონი

* *

გუჯს მეგობარი, თუ არა,
 აბა მეითხველა მითხარი?
 რომ შენს შავ ბუდშა ისიცა,
 შენსავით იუოს მწუხარი.

შენს ცრემლებს თვისის ნუგეშობს,
 წამწებუკედ შეაუენბდეს,
 და შენს სანაცვლოდ სანჯველსა,
 თვის თავს აწ მიაუენბდეს.

—
 თავი საფრესეში გააბას,
 შენთანა სწიოს უღელი;
 გულში შენ ჰყავდე ხატათა,
 თან სდევდეს შენი სასელი.

—
 ეს არის წრფელი კავშირი,
 ნამდვილი სიყვარულისა;
 ეს არის სწორე იმედი.
 ბედისგან დაჩაგრულისა.

გნ. ნინო ორბელაძისას.

ღვემების ძორწილი

(მთიულური)

ღამით ცა ჰქუსდა, გრგვინავდა,
 მთებს ძოედრიკათ თავიო;
 ტუეს გასდიოდა ფოთოლი,
 ზღვა ბობოქრობს შავიო.
 დეკებსა აქვის ქორწილი
 დიდი დარბაზი ზრიალეს;
 მეც დამზატყეს, შეკედი
 რა მქისე სუნი ტრიალეს?
 სამპირად ცეტსლი დაქოთოთ,
 ზედ სამი ქვაბი შხიოდა
 სტუმრების წინა ხონხებუდ
 კაცის თავ-თუხი დიოდა.
 უკვინას უურეშიითა
 კვენესის სმა გამოდოდა:
 „შმის ხორცი როგორა ესტამო“
 ჟმა ვინმე გამოჭკიოდა.
 უსმელ-უჭმელად გაესქენი,
 ეელშიაწ ამოდოდა.

კაყა-ფშაველი.

ხამთარი

მარი ზუზუნებს ქარი ღრიალებს
 მრისხანობს თავზე ხელ-აღებულნი.



ეროვნული
ბიბლიოთეკა



ბ. გიორგი ერისთავი.

მდღეოს, მინდვრებსა, ტყეს და მდინარებს
ბარდახურია თეთრი ბუმბული.

—
აღარსით ისმის ფოთოლთ შხრიალი,
ნელი ნიავეთ გაღვიძებული;
არცალა ჩიტთა ნაზი ცქრიალი,
ღვთაების ძალით გარე მოცული.

—
მელარსად ვხედავ კოკობს ვარდისას,
რალაც სიფრთხილით ცვარით დანამულს.
მელარც მის მგოსანს, გამქრობს დარდისას,
ნაზ მოარშიყეს, გრძნობიერ ბულ-ბულს.

—
მიდამო სთვლემავს არა რა იძვრის
ირველივ ყველაფერს ჩასძინებია.
მდებარეობა მთლად არე მარის
ჯოჯოხეთურს ძალს დამონებია.

—
მე აღარა მწამს. ვიცი რომ ჩემს ბედსა.
აღარას ელის ეს მკედარი გული.
შენ ნუ დაკარგავ, სატრფოვ, იმედსა;
შენ მაინც ნახე კელავ გაზაფხული!

გ. ზღისუბნელი.

ახალი მშობი

(ორეფენ ბოლისა)

„მე ვრცლათ არ მოგიტნობთ იმაზე, თუ რა
დიდი მნიშვნელობა აქვს კარგ აღზრდას,—სთქვა
ქან-ქაკ რუსსომ.—მგრეთვე მე არა მსურს დაგიმტკი-
ცოთ, რომ ეხლანდელი აღზრდის საქმე ცუდათ მიმ-
დინარეობს. ამაზედ ათას ჯერ თქმულა ჩემზედ უფ-
რო აღრე. მე მხოლოდ იმას შევნიშნავ, რომ დიდი
ხანია მოისმის საჩივრები თანამედროვე აღზრდაზე და
ვერავინ ჰხედავს კი წარმოადგინოს საუკეთესო მო-
საზრებანი ამ საგნის შესახებ.

ამავე აზრისა იყო ბ ლე-ბონეპანსი, რომელსაც
თავის დღეშიაც არ წაეკითხა ემილი, და რომელსაც
ეგონა, რომ ამ წიგნის ავტორი იყო იმ მიწის პატ-
რონი, სადაც ფოჩტის შენობა იდგა.

ბონეპანსმა შემკვიდრეობით მიიღო ერთი მილიონ-
ნი ფრანკი.

მარჯვე, როგორც ჩაჩი; ხაზბი, როგორც ნემე-
ცური ურია, იმან დაიწყო საქმეები ნეგოციანტის ხერ-
ხიანობით და მეძებრის ყნოსვით. ორმოცდა-რვა წლი-

სა იყო, როდესაც იმას თორმეტი მილიონი ჰქონდა.
აქამდისინ ის ზრუნავდა მხოლოდ იმაზედ, რომ ეს
ხოვრა სიამოვნებით, კარგ ნიეთში ცოტა ფული მიე-
ცა, არაფერი დაეკლო თავისთვის, ჰყოლოდა ბევრი
ქალები, ფული კი ცოტა დაეხარჯა; არ მიეცა ოცი
მანათი იმაში, რის შოვნაც ცხრამეტ მანათ ნახევრათ
შეიძლებოდა; არ გადასულიყო იმ წრეს, რომლიდა-
მაც იწყობა ავადმყოფობა. ამ გვარნი იყვნენ მის
ცხოვრების კანონები.

შტბათ იმას თავში მოუვიდა აზრი, რომ აღრე
თუ გვიან მოვა ის განკითხვის საათი, როდესაც უნდა
გამომშვიდებებოდა თავის ფულებს და ყოველ ქვეყ-
ნიურ სიკეთეს და გამგზავრებულიყო იქითკენ, საითაც
ფეხით არავინ მიდის. სიკვდილზე ფიქრისგან ტანში
ქრინატელი უვლიდა; მაგრამ ყველაზედ საშინლად
ის სტანჯავდა მას, რომ ამოდენა ქონება შეიძლებო-
და დაფანტულიყო სხვა-და-სხვა მხარეებში, ჩავარდ-
ნილიყო ნათესავეების ხელში, რომ მომკვდარიყო მისი
ერთათ ერთი შვილი შილი. თავის სიცოცხლეში ეს
პირველათ ჩაფიქრდა თავის შვილზედ, რომელსაც
აქამდინ კვირაში ერთხელ ძლივსა ხედავდა. ბონეპან-
სის ცოლს ძალიან გაუკვირდა, როდესაც ქმარმა გა-
მოუტახადა, რომ შვილს პური მათთან ერთად უნდა
ეჭამა. ოცდა-შვიდი წლის ცოლ-ქმარბაში, საწყალ
ქალს ორმოცი ლამე არ გაუტარებია თავის ქმართან.
სოლმა ქორწინის მეორე დღესვე შეიტყო, რომ იმის
ქმარს იმდენი საყვარლები ჰყავს, რამდენი დღეც არის
კვირაში. ბონეპანს ქალები უყვარდა, მაგრამ იმისთა-
ნეებს კი ერიდებოდა, რომლებიც ძვირათ უჯდებო-
დნ. ახალ-გაზდა ცოლმა პირველ ხანებში ბევრი იტი-
რა, მაგრამ ბოლოს უფრო სასარგებლოთ დაინახა
ლანათიანათ ვასუქებულიყო. ოცდა-ათი წლისა იყო
ის, როდესაც წონით თერთმეტი ფუთი და ცხრა გირ-
ვანქა გამოდიოდა. რაც უნდა ეთქვათ იმისთვის, იმას
ყველასთვის ერთი პასუხი ჰქონდა: „ჩემთვის სულ
ერთია“. შორწინების მეორე წელიწადს იმას გაუჩნდა
ქალი, რომელიც თერთმეტი წლისა მოუკვდა. მამამ
ამისთვის ძალიან არ იწუხა, იმ მოსაზრებით, რომ
ერთხელ როდისმე ეს პატარა ანგელოზი სამას ან
ოთხას ათასს თუმანს მოაქეჩინებდა. შილი ქვეყანა-
ზედ შემთხვევით გაჩნდა. ბონეპანსი ერთხელ ლანა-
თიანათ დაითრო და მოსანელებლად ერთ ნაცნობ
ქერა თმთან ქალთან წავიდა; ის შინ არ დაუხედა, ის
ეცა მეორეს, ეს უკანასკნელი თავისმა კუჩერმა გააც-
ნო. იმასაც ვილაც ჰყვანდა. ბონეპანსი დაბრუნდა
შინ ღვინისაგან აღელვებული, მოაგონდა ცოლი და
შევიდა იმასთან.

სხრა თვის შემდეგ დაიბადა შილი.

ბავშვი ხუთი წლისა იქნებოდა როდესაც მამამ მოინდომა, მშობლიურის ზრუნვით დაეწყო მისი აღზრდა. ბავშვი იყო ქერა, ჯანმრთელი და საკმარისათ ლამაზი.

— იცი, — უთხრა მამამ შვილს, და თავის სიცოცხლეში პირველათ აკოცა, — იცი, რომ შენ, ერთ დროს ბევრი მილიონები გექნება?

— არა მამა.

— იცი კი, რა არის მილიონი?

— არა, მამა.

— მილიონი — ეგ არის ბევრი, ძალიან ბევრი ფული. ღიხსომებ ამას?

— ჰო, მამა.

— ხალხი რას შერება, როცა ბევრი ფული აქვს?

— მხიარულობს, ყიდულობს ეტლებს, (მკიპაქი) ცხენებს, აქვს კარგი აგარა; მისდის ბევრი სტუმრები.

— ჰა, ჰა, ჰა. — გააწყვეტინა მამამ. — მოითმინეთ, ჩემო მეგობარო, ვისაც ბევრი ფული აქვს, ის ყოველის უწინარეს ცდილობს, რომ უფრო მოუმატოს ამ ფულს. მე შენ გასწავლი ეს როგორც უნდა.

ამ დღიდან დაიწყო ბონეპანსმა თავისი შვილის წრთვნა; მშობლის მეცადინეობა მხოლოდ იმაში მდგომარეობდა, რომ შვილი თავის მგზავსი გამოეყვანა. იმას გატაცებით უყვარდა თავის ქონების მომავალი მცველი და გამმრავლებული და მილიონებს კი არა სტოვებდა შვილისთვის, არამედ შვილსა სტოვებდა მილიონებისთვის.

სწავლის პროგრამაში არ ეწერა არც ლათინური, არც ბერძნული, არც ინგლისური ენები. ჭეღვალზედ საჭიროთ დინახეს რომ ყმაწვილს ესწავლა წერა, კითხვა და ანგარიში, მეტადრე ანგარიში. საქმის კაცისთვის მეტი არა არის რა საჭირო; ბევრის ცოდნა მაინებელია, სხვა არა იყოს რა. მრთივ ენახათ მძილმა მწერლობა დაიწყო, ეს ხომ სიკეთემდინ არ მიახწვევინებს. ცოლმა ლაპარაკი დაიწყო მუხიკაზე.

— მე რა საჭიროა? წამოიძახა მილიონერმა დეე ფორტოპიანზე ქალებმა დაუკრან. მე იმათი საქმეა. ქაცისთვის კი... სასაცილოა. შბრალო დროს დაკარგვა იქნება. ბევრმა კიდევ იცის მუხიკა. მერე რა გამოდის იქიდან? ძომპოზიტორობენ, სწერენ ოპერებს; და მერე ფულებს თითონვე აძლევენ, რომ იმათი ოპერები ითამაშონ. არა უკაცრავათ, ეგ არ შეიძლება.

— მაშ ხატვა მაინც, წარმოსთქვა ჩასუქებულია დედამ.

— მე რილასთვის?

— ხელოვნება მაინც არის...

— მერე ამ ხელოვნებით რომ მართლა სურათების ხატვა დაიწყო, და, ჩემი შვილი მხატვარი უნდა გამოვიდეს? ბანა ამისთვის ღირდა ორმოცი წლის შრომა და მილიონების მოგროვება? მძილს უიმისოთაც ბევრი საქმეები ექნება. დეე იმან იცოდეს მხოლოდ თავისი ქონება და იმაზედ იშრომოს დილიდამ სალამომდინ; დეე დაეჩიოს, რომ ერთი შეხედვით შეეძლოს გარჩევა, რომელი საქმე უფრო სასარგებლოა, რომელი უსარგებლო; იმან უნდა შეიძინოს ისეთი კაცის სახელი, რომ საქმე თითონვე უფარდებოდეს ხელში; რომ მას შეჭტრფიალებდენ მხოლოდ იმის სახელისთვის, რომ მას სხვანი უნაწილებდენ სარგებელს, მარტო იმის სახელისთვის.

ბონეპანსი შეჭხაროდა თავისი შვილს და აღტაცებით ადევნებდა თვალს მის განვითარებას, მხოლოდ ერთხელ წაჰკრა მამამ კისერში, ეს მაშინ, როცა ყმაწვილმა ვეღარ გაუძლო გულის მოძრაობას და გროშა მიაწოდა გლახას.

ბონეპანსი თავისი შვილს კვირაში თხუთმეტ ფრანკს აძლევდა, რომ შეეძლებინა მისთვის ქალაქის თამაშობა მაშინვე ისევე უგებდა ათას ნაირის ეშმაკობით. რამდენიმე თვის განმავლობაში მძილი კვირაობით იღებდა თხუთმეტ ფრანკს და ორშაბათს ისევე სრულიად აგებდა. ბოლოს მოსწყინდა მიღება და ძლევდა ამ თხუთმეტი ფრანკისა, რომლის დახარჯვა არ შეეძლო და ყმაწვილმა გამოუცხადა, რომ აღარ სურს ბრძოლა მწვანე მინდორზედ. მამამ ხეწნა დაუწყო, შვილმა გამოიჩინა ხასიათი და უარი უთხრა.

ბონეპანს ნორმონდიაში დიდი მამული ჰქონდა. მძილმა იცოდა რა ღირდა დღიური მიწა, გასაყიდი იყო თუ იჯარით გასაცემი, მძილი თერთმეტი წლისა იყო, როცა იმ მამულიდან იმათ მოჰგვარეს ერთი თეთრი, უმანკო შეხედულობის ბატკანი. ბატკანი ხელებს ულოკავდათ, როდესაც უაღერსებდენ.

— რა მშვენიერობაა, სთქვა დედამ.

— ჰო, უპასუხა მძილმა, — კარგი ბატკანია. ქასაბი ორმოც, ორმოცდა ხუთ ფრანკს მისცემს.

მძილი ოცდა-ხუთი წლისა გახდა. ის იყო მარდი, ლონიერი, კარგათ ხმარობდა ხმალს, მშვენიერათ

ისროდა ტამბახებს, მამამ შეატყობინა მას ყველა საი-
ღუმლოება ბანკისა. შიმისოთ საქმეს აღარ იჭერდა.

— შილო, უთხრა ერთხელ მამამ, — ენლა დროა
ცოლი შეირთო, ყმაწვილი კაცი დაიღრიჯა.

— ბეზინიან, რომ ცოლი შეირთო? მე არა-
ფერია. ბევრი, ბევრი ექვსი კვარა, ორ თვეს შესწუხ-
დები. მერე ისევ ძველებურათ იცხოვრებ, უფრო თა-
ვისუფალიც იქნები. მალს ას ორმოცდაათი-ათასი
თუმანი აქვს მზითვათ. ის არის ბებერი ავაზაკის, ტრი-
პენტულას ქალი.

— ბერი კაცს ცუდი ხმები აქვს დავარდნილი.

— მე არაფერი ის დიდი ხანი ველარ იცოცხ-
ლებს.

— მაშ საქმე გათავებულოა, მალე ნიშნობაც
გვექნება. მემკვიდრედ იქნებით ბერკაცისა და თერამეტ
მილიონს მიიღებთ, შილომა გადახედა თავის მამას. მწუ-
ხარეთ უთხრა: მამავ შენო მერმე — ორჯელ იმდენი
იქნება! ბანა; მაგას რად მეუბნები არ არის რივი.

რ. ჯაჯანაშვილი



ნ ა რ ე ვ ი

სახალხო ლექსები

შეკრეფილი სიღნაღს მარჯაში პირსაანკლისკან

ქალო ღმერთმა ბუდი მოქცეს,
შასაროდე შენსა ქმარსა;
თავზედ გვირგვინი გეკურთხოს,
წმინდა ეკკლესიის კარსა.

თალაღმე გამათხრობენ,
თუფულმე წამიყვანენო;
წითელ კაბას შემაკერვენ,
საყდარში წამიყვანენო...

ციდამ ჩამოდის ბუღ-ბუღი,
ქებით ამბობს, გალობასა,
ჩაიცი და დაისურე,
ნუ მოიშლი ქალობასა.

ენკენის თვე რომ დადგება,
გენასში გორაკს კაღათა;
შენი მტერი ხომ არა ვარ,
შემოგივარდე ძალათა.

წმინდა გიორგის კარებზე,
დავალულენე სტვირია;
ქალი ბეკრი ვათამაშე,
მარამი და თინია.

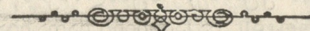
აქედანა გავიქეტი —
ღამაზ ქალსა გულზედ ვეტი,
მოხრუნდა და ესე მითხრა:
„ვინ გაგზარდა მაგრე მსეტი“.

ორი კაცი მოდიოდა:
ერთი კოჭლი, ერთი ქოსა;
საქმე რომ არა ქქინდათ რა,
აწეოდნენ თამბაქოსა.

ჭარალო დიდის ნიაგო,
მე შენთვის მიტირნიაო,
შენ ჩემთვის რა გატირებდა,
მე შენთვის რა მირგიაო?

ასალი დანიშნული ვარ,
მთაზედ წამივიდა ქმარი;
შემშიღმა რომ შემაწუნა,
ეზოებში ვერბიფე მსალი.

ეთერანთ ქალი ვიფავე,
ჯეთერისი შატარმალი;
ჯორის სამეხელად წაველ,
ხელში დავიჭირე ტარი.
გენასების ბოლოს ჩავკელ,
იქ დამხვდა რუსის ჯარი.
ერთმა რუსმა დამიჭირა,
თუმე იყო ავიცარი.



ახალი ამბები

◆ დღეს დანიშნულია ჩვენი დრამატული არ-
ტისტის მ. ალექსიე-ვიმესნიევის ბენეფისი და იმედია
საზოგადოება უყურადღებოდ არ დასტოვებს დღევან-
დელს წარმოდგენას.

◆ ორშაბათს 17-ს თებერვალს დანიშნულია
წერა-კითხვის გამავრცელებელს საზოგადოების სა-
სარგებლოთ «ბალი».

რედაქტორი და გამომცემელი გ. ხააშიძე.

ბ ა ნ ც ხ ა ლ ე ბ ა ნ ი

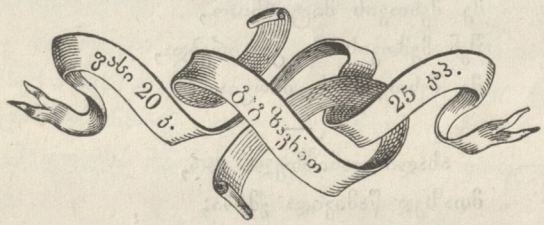
სურათები

ჩვენი პროექტებისა და მწერლებისა

ახალი წიგნები

ილია შავჭავჭავაძე

გრ. მარბელიანი



ორივენი წიგნი

გიორგი ერისთავი

სიმონ მამია

ჩინებულ ალექსანდროვის ქალღმერთად მსატერობა ა. ბერიძის

ისყიდება გრაქუროვის წიგნის მაღაზიაში, ტუიის ხიდის ყურზე, ზუბალოვის სახლებში და ი. საფაროვის ბაკალინის მაღაზიაში, არწრუნისეულ ქარვასლაში.

გინც ათს ან მეტს სურათს გამოაწერს, მან თითო სურათი 16 კაპ. დაეთმობა.

გაისხნა ხონში, ფაქტის სტანციის პირ-და-პირ

წიგნის მაღაზია წიგნთმცემისა,

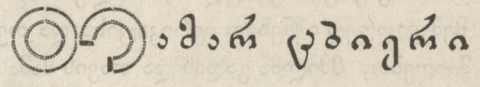
რომელშიაც ისყიდება ყოველ გვარი ქართული

წიგნები, რუსული და ქართული სახელმძღვანელოები და კანცელარიის ყველა საჭიროებანი. Хон. книжный магазинъ Церетели.

იბეჭდება და ჩქარა გამოვა

ო.ბ. - მოქმედებისანი ისტორიული დრამა

თხზ. თ. აბ. წიგნთმცემისა



რადგანაც ეს დრამა დაიბეჭდება ორასი ეგზემპლიარის არა უმეტეს, ამიტომ საყოველთაოდ ვაცხადებთ, რომ ამ თავიღვე ხელის-მოწერის მსურველს შეუძლიან მიჰმართოს «თეატრის» რედაქციას.

ფასი ათი შაური

ს ტ ა მ ზ ა

მელიქიშვილისა.

თფილისში — სასახლის ქუჩ., ანწრუნისეულ ქარვასლაში, ქართული თეატრის ჩვენი სახლში.

იღებს ყოველ გვარს სასტამბო საქმეებს საბუჭდავთ: გაზეთებს, წიგნებს, ბროშურებს, აგრეთვე ყოველ-გვარ ბლანკებს, კვიტანციებს, სხოტებს, განცხადებებს, აფიშებს, პირობებს და სხვ.

სისუფთავსე და აღნიშნულ დროზე საქმის შესრულებასე სტამბა პირობას აძლევს საქმის მომტანთ.

სტამბა ვისრულობს გორეკტურის გასწორებას და ბროშურების გაკეთებას, უკეთუ წაკაზის მომტემნი ისურვებენ.